

de arbeidsmarkt van The Potato Valley

onderzoek CAB, 26 november 2018

The
Potato
Valley

onderzoeksvraag

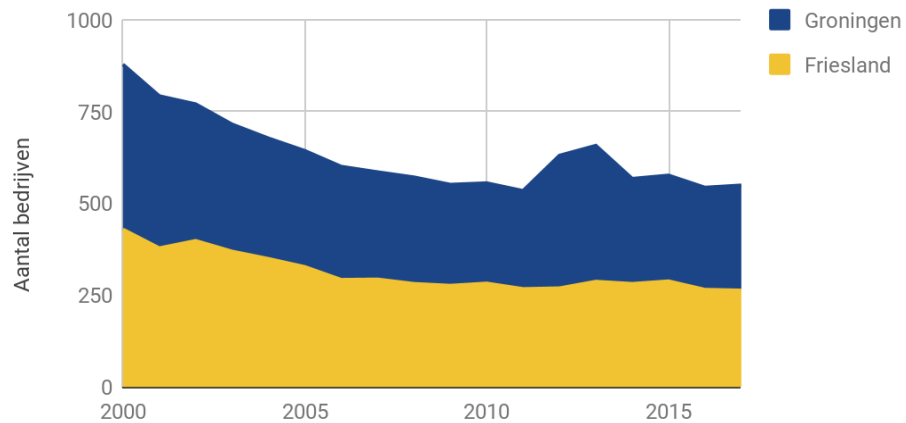
In absolute aantallen is het aantal werknemers niet heel groot. Toch heeft de sector te kampen met een krappe arbeidsmarkt. Daarbij spelen beschikbaarheid (aantallen) en geschiktheid (profiel) een belangrijke rol. The Potato Valley wil meer inzicht in de krapte hebben om te beoordelen of en zo ja, welke maatregelen nodig zijn om die krapte tegemoet te treden en op te lossen.

onderzoeksmethode

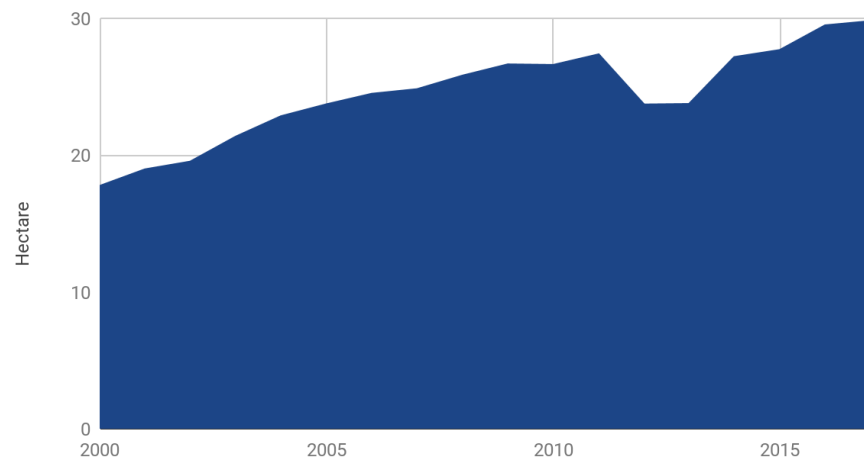
Wij hebben een korte online-enquête afgenomen onder de niet-telers en onderwijsorganisaties van The Potato Valley. Daarnaast hebben wij met alle organisaties, op één na, interviews gehouden. Tenslotte hebben wij arbeidsmarktdata van LISA en CBS gebruikt en onderwijsdata van DUO om onze kwantitatieve analyse te maken

schaalvergroting

Aantal pootaardappelbedrijven 2000-2017

Gemiddeld aantal hectare per bedrijf 2000-2017

productieketen aardappel

veredelen

uitgangs
materiaal

pootaardappel

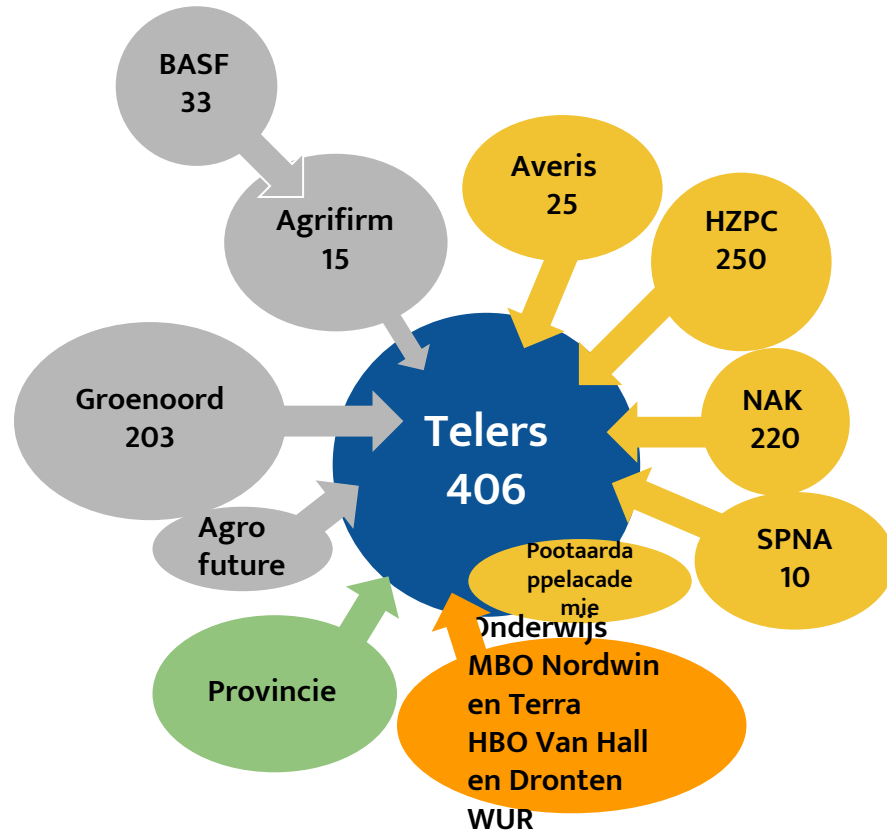
consumptie
aardappel

veel specifieke
kennis en
uniek product

minder kennis
intensief per
eenheid
product (bulk)

arbeidsplaatsen organisaties The Potato Valley

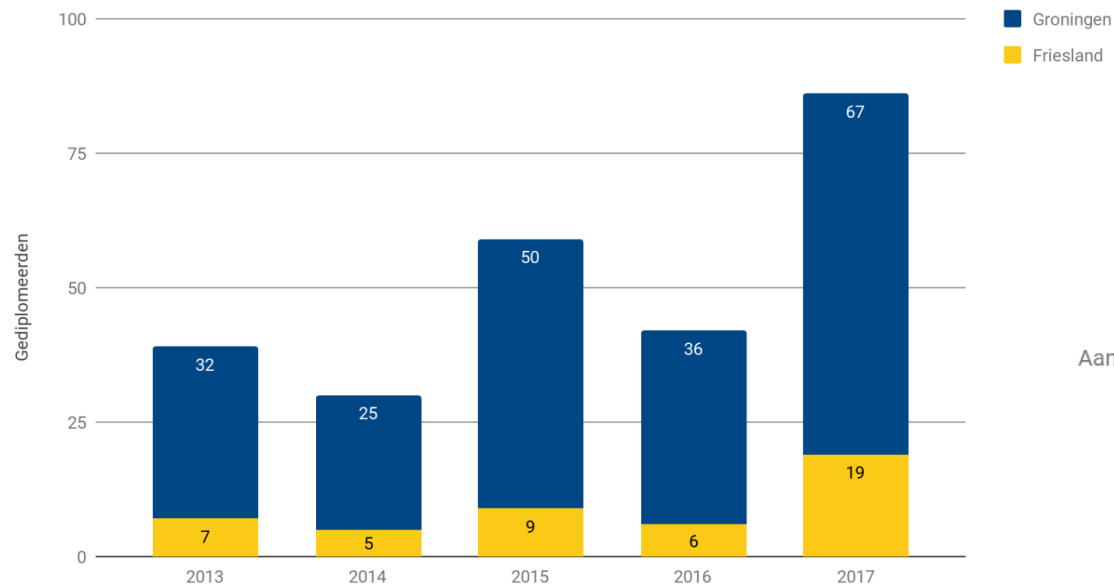
De pootaardappelteelt geeft direct
werk aan 1.400 mensen en indirect
aan 4.200 mensen.

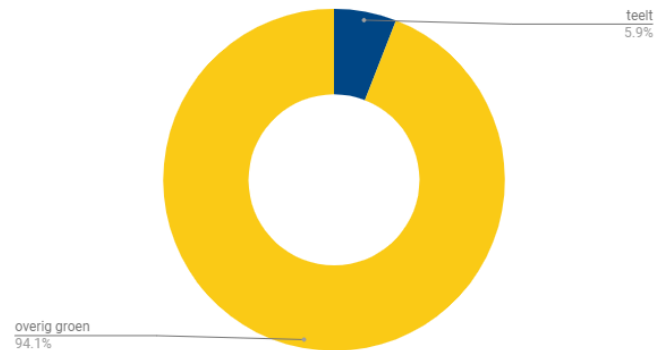
- Bedrijven die producten en diensten leveren
- Instellingen die kennis leveren
- Onderwijsinstellingen
- Beleid

studenten plantenteelt MBO

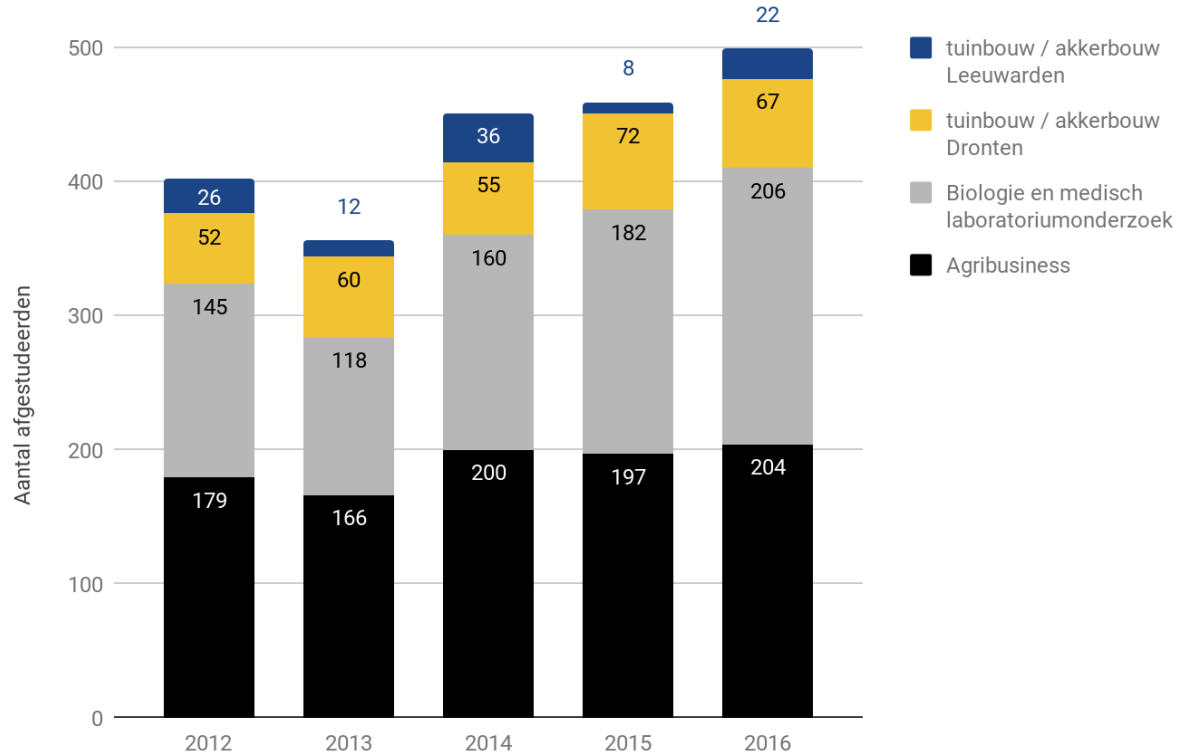
MBO Teelt Groningen en Friesland

Aandeel teelt in MBO groen (Terra en Nordwin)

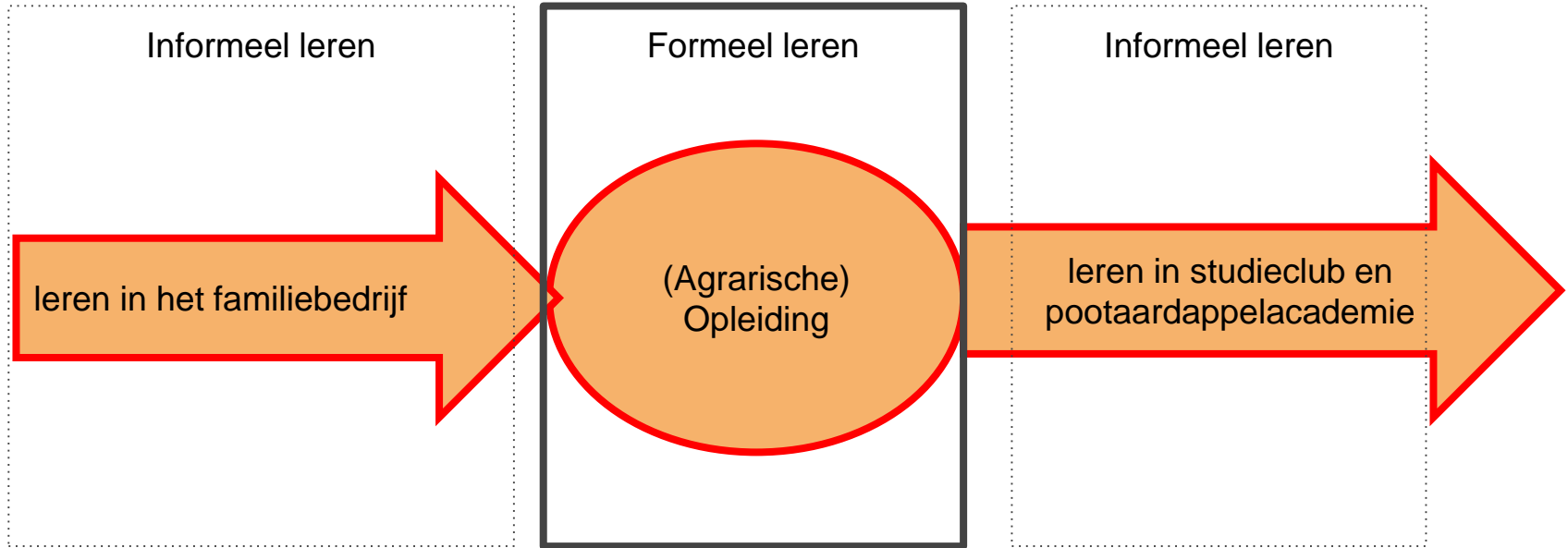

Afgestudeerden HBO Groningen en Friesland

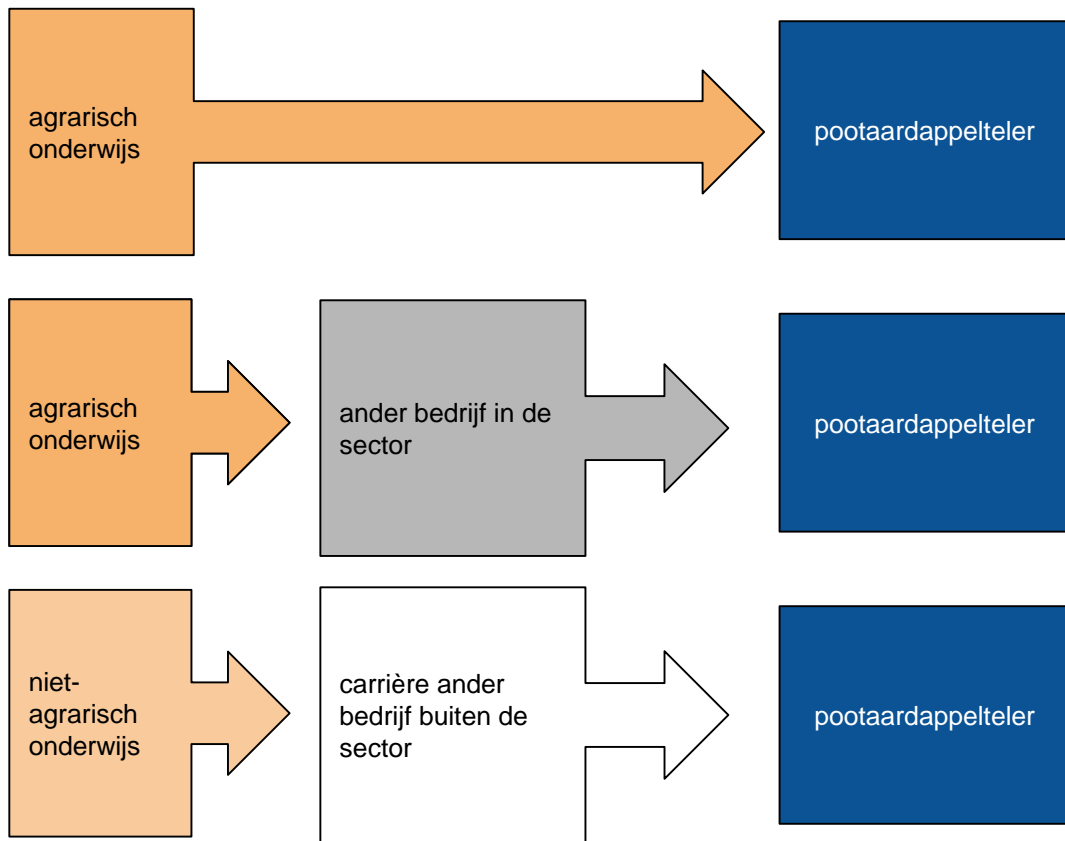

informeel leren

telers

Voor toekomstige telers is het vooral van belang om boerenzoon, of - dochter te zijn.

Het arbeidsethos van boeren anders dan van mensen die niet opgegroeid zijn op het boerenbedrijf. Zij willen meer werken, zijn meer ondernemend en hebben 'gevoel' voor het werk.

Bedrijven die kennis leveren

Allerlei opleidingsniveaus en uiteenlopende opleidingen.

Voorbeelden van opleidingsachtergronden zijn op MBO niveau 'allround laborant', op HBO niveau 'voedingsmiddelentechnologie' en op WO niveau 'fytopathologie'.

Veel bedrijven geven aan dat nieuwe medewerkers nog een 'eigen bedrijfsopleiding' krijgen, om specifieke kennis op te doen die nodig is voor het bedrijf.

Profiel

Qua profiel zoekt men voornamelijk medewerkers die

- secuur zijn,
- hygiënisch weten te werken en
- zich aan regels weten te houden.

Wat als nadeel werd genoemd is dat medewerkers die waarde hechten aan structuur en regels niet erg flexibel zijn.

Bedrijven die producten en diensten leveren

De meeste mensen hebben een achtergrond die matcht met het product wat ze verkopen, zoals een technische achtergrond voor verkoop en onderhoud van trekkers en een chemische of agrarische achtergrond bij verkoop van gewasbeschermingsmiddelen.

De opleidingseisen voor deze groep groeien mee met de telers, die een steeds hoger opgeleid zijn. Voornamelijk bij 'de erfbetreders' speelt dit.

Profiel

Qua profiel zoekt men in deze bedrijven mensen die bekend zijn met het boerenbedrijf. Bij deze groep geldt nog sterker dat mensen met een boerenachtergrond sneller worden aangenomen dan mensen zonder agrarische achtergrond.

conclusies

1. Te weinig studenten om opleiding zondermeer in stand te houden
2. Voor de telers is de opleiding plantenteelt veel minder belangrijk
3. Men kiest vaker voor Dronten dan voor Van Hall
4. Er is weinig samenwerking tussen de AOC's en de proefboerderij van SPNA
5. Informeel leren: een traditie die ook weer heel modern is
6. Opleiding inrichten rond bodem of food
7. De arbeidsmarkt bestaat voor grootste deel uit telers, daar wordt geen krapte ervaren. Daarbuiten vooral voor specialistische en hoger opgeleide functies
8. Het kennisniveau neemt nog steeds toe, door specialisatie upstream, maar ook op andere aspecten van het bedrijf
9. Bij schaalvergroting is behoefte aan medewerkers op MBO niveau met plantenteelt kennis
10. Bij gelijke kandidaten hebben boerenzoons en -dochters de voorkeur
11. Het profiel: zelfstandigheid, zorgvuldigheid en ondernemerschap. men vist in dezelfde vijver

aanbevelingen

1. Onderzoek de mogelijkheden voor bredere opleidingen
  2. Onderzoek in hoeverre een eigen opleiding plantenteelt in Leeuwarden nodig is
  3. Organiseer meer samenwerking tussen AOC's en SPNA
  4. Curriculum onderwijs rondom agrarisch kennis van 'bodem en -gebruik' of juist van 'food'
  5. Binnen agribusiness kan een specialisatie plantenteelt worden opgezet
  6. Organiseer scholing plantenteelt voor medewerkers op MBO niveau Functiedeling kan de krapte oplossen, vooral bij grotere bedrijven
  7. Bedrijven kunnen zich meer op 'buitenstaanders' (niet boerenzoons) oriënteren
  8. Leven-lang-leren: niet-telers toelaten bij de pootaardappelacademie
Houdt er als opleidingen rekening mee dat kennis via informeel leren wordt overgedragen.
1. Meer functiescheiding, duidelijke uitvoeringsprotocollen, professionalisering en schaalvergroting.